

Sfântul sinod a spus: „să fie citită **epistola lui Adrian, preasfințitului și preafericitului papă al Romei antice**”.

Și Nichifor, preaslăvitul secretar împărătesc, a citit.

„Traducerea epistolei latine a lui Adrian preasfințitului papă al Romei antice”.

„Episcopul Adrian, robul robilor lui Dumnezeu.

„Preaevlavioșilor suverani și străluciților (luminaților) împărați și purători de biruință, preaiubiților în Dumnezeu și Domnul nostru Iisus Hristos copii, preauguștilor lui Constantin și Irina”.

„Dumnezeu, care a strălucit, din întuneric, lumina (2 Cor 4:6), ne-a scos de sub puterea întunericului (Col. 1:13) prin întruparea Fiului Său, lumina adevărată, în Care a binevoit să sălășluiască toată plinirea dumnezeirii și printr-Însul toate să le reînnoiască, fie cele de pe pământ, fie cele din ceruri, prin sângele crucii Sale (Col. 1:19, 20) – după marea bogăție a bunătății Sale, a fost perceput (sesizat) pe fața bisericii Sale, a binevoit a chema (invoca) acum prudenta și sortita (destinata) prealuminata împărăteasca milă (îndurare) pentru apărarea credinței, - ca prin voi să gonească (alunge) departe norii minciunii și să dăruiască biruința (victoria) adevărului. Cu cât noi am ascultat cu atenție venita la noi epistolă a blândeței (delicateței) voastre, cu atât la însuși auzirea ei duhul nostru triumfător se întraripa (încuraja); și atâtă plăcută bucurie a intrat în inima noastră, că orice cuvinte nu sunt suficiente pentru aceea, ca să exprimăm aceasta în (cu) limba omenească. Cu mult mai multă bucurie noi am primit datorită (ca urmare) ordinelor voastre, decât de la mâhnirea ce a fost la noi de la erezia schizmaticilor, care înainte de aceea ne supăra (întrista). – Așa cum în aceste vrednice de cinste ordine nu se ascunde și despre aceea, ce a fost mai înainte în orașul vostru împărătesc referitor vrednicilor de cinste icoane, cum le distrugeau și necinsteau și le supuneau insultei cei ce au împărățit (domnit) înainte de voi. (O dacă aceasta nu li s-ar fi socoti lor ca vină! Mai bine le-ar fi fost dacă nu și-ar fi întins mâinile lor asupra bisericii!), așa cum tot poporul, care se afla în regiunile de răsărit, a fost în rătăcire și ce comporta cu icoanele, așa cum dorea, până când Dumnezeu nu a înălțat în conducători pe voi, cei ce căutați slava Lui în adevăr și doriți să păstrați predaniile (tradițiile) sfinților apostoli și învățătura tuturor sfinților; - atunci noi, găsind, că în domnia voastră se acordă (se înmulțește, adaogă) o vrednică de laudă grijă pentru vrednicile de cinste icoane, și respingând nebunia ereticilor sau conducătorilor, care, rupînd sulițele, își întindeau mâinile asupra bisericii, pe deplin credem, că a voastră, de Dumnezeu slăvită în biruințe, putere împărătească este străină de cruzimea (furia) lor. Pentru aceasta, implorînd mila (milostivirea) atotputernicului Dumnezeu, noi Îi înălțăm nelimitate (nenumărate) mulțumiri pentru voi; iar voi stați neclintit la aceea, ce excelența voastră a sfințit și a început să săvârșească. Dacă voi veți rămîne tari în acea credință ortodoxă, pe care ați primit-o, și dacă cu ajutorul vostru vor fi înălțate la chipul de la început sfintele și vrednicile de cinste icoane, atunci voi veți fi asemenea vrednicului de pomenire suveranului și împăratului Constantin și fericita Elena, care au anunțat (declarat) credința ortodoxă publică (comună, națională) și au înălțat sfânta catolica (catoliceasca) și apostolica mama voastră duhovnicească, biserica Romei, și împreună cu alți împărați ortodocși au cinstit-o, ca capul tuturor bisericilor. Atunci voi veți purta ocrotitul de Dumnezeu și atotmilostivul nume a noului Constantin și noii Elene, prin care de la început sfânta catolica și soborniceasca biserică a primit putere și asemenea căroră preastrălucita (prealuminata) și pe tot globul pămîntesc prearenumita prin biruințe slava voastră împărătească va fi proslăvită de poapoare, mai ales: dacă urmînd tradițiilor credinței

ortodoxe, voi cu dragoste veți primi hotărârile bisericii fericitului Petru, cneazul apostolilor, și așa cum cu râvnă făceau înaintașii voștri, sfinții împărați, așa și voi, vrednic de laudă (cu vrednică laudă) cinstind-o, iubiți pe conducătorul (vicarul, guvernatorul) ei din toată inima (din adâncul inimii), iar și mai bine, dacă puterea voastră de bine dăruitoare va urma ortodoxei, în duhul sfintei noastre biserici romane – credinței ei. Și însuși cneazul apostolilor, căruia de Domnul Dumnezeu i-a fost dată puterea de a lua și rezolva (dezlega) păcatele pe cer și pe pământ, de numeroase ori v-a protejat și toate națiunile (popoarele) barbare le-a răsturnat sub picioarele voastre și totdeauna v-a arătat învingători. Ca sfântă însemnătate (importanță) a lui se determină (hotărăște) capacitatea lui și aceea, cât de mare respect (cinste) trebuie să fie dat de către toți credincioșii din lume supremului lui pistol; căci Domnul pe acest cneaz la prezentat tuturor, ca pe păzitorul cheilor împărăției cerurilor, - și Singur îi acordă cinstea aceluia privilegiu, că-i înmână cheile împărăției cerurilor. Deci preamărit cu o astfel de de preaslăvită cinste el s-a învrednicit să mărturisească acea credință, pe care se bazază (întemeiază) biserica lui Hristos. După fericita mărturisire a urmat fericirea darurilor; cu propovăduirea despre aceasta este proslăvită sfânta soborniceasca biserică, și de la ea și toate celelalte biserici a lui Dumnezeu au primit dreptul credinței, pentru că însuși cneazul apostolilor, fericitul Petru, primul președinte (conducător) pe catedra apostolică, urmașilor lui, care neîncetat au stat pe preasfântul lui pistol, a lăsat întâietatea apostoliei sale și grijei pastorale: și cum lui i-a fost dată de către Mântuitorul nostru Domnul Dumnezeu puterea întâietății, așa și el singur (însuși) a acordat-o (oferit-o) și predat-o după dumnezeiască poruncă urmașilor săi primilor (întâilor) preoți, în conformitate cu tradiția celor pe care noi le cinstim ca sfințite imagini (icoane) ale lui Hristos, și icoanele preasfintei Lui Mame, apostolilor și tuturor sfinților. Din acel moment, cum biserica lui Hristos Dumnezeu nostru a început să se bucure (mulțumească) de pace și liniște, și până la momentul de față (în prezent) bisericile au fost împodobite cu sfinte icoane, cum despre aceasta mărturisește (dă mărturie) fericitul și preasfântul papă Silvestru. Povestind în prefața lui (cuvântul înainte) despre acel timp, când la credința creștină s-a întors evlaviosul împărat Constantin, el spune următoarele: după trecerea zilei și venirea liniștii de noapte, în timpul visului se arată împăratului sfinții apostoli Petru și Pavel și spun: așa cum tu ai pus sfârșit (capăt) nelegiuirilor tale și ți-a stat scârbă să verși sângele nevinovaților; atunci Domnul Iisus Hristos ne-a trimis ca să-ți dăm îndrumare (învățătură) referitor la dobândirea mântuirii. Deci ascultă învățăturile noastre și fă tot, ce noi îți vom porunci. Silvestru, episcopul orașului Roma, ocolind urmărirea (gonirile) tale, se află pe muntele Socrat și acolo, în crăpături de piatră, caută adăpost (refugiu) tainic. Cheamă-l la tine, și el singur îți va arăta bazinul de apă. Când el te va (s)cufunda în el de trei ori, atunci puterea leproasă te va părăsi. După aceasta tu din partea ta să dai (răsplătești) Mântuitorului tău următoarea răsplată: fie după porunca ta să fie reconstruite (restabilite) bisericile în toată lumea romană; singur dar curățește-te, respingând (tăgăduind) superstițioasa slujire idolilor, și să dai închinare și cinstire unuia Dumnezeu, Care unul este adevăratul Dumnezeu; și mergi după voia Lui. Deci, sculându-se din vis, el îndată cheamă pe cei ai palatului, le povestește despre vis și-i trimite la muntele Soract, unde sfântul Silvestru, din pricina gonirii, se ascundea cu clericii lui, pe câmpul unui creștin, și se ocupa cu cititul și rugăciunile. Când el a văzut, că e găsit de ostași; atunci s-a gândit, că este chemat la cununa muceniciei, și, adresându-se întregului cler care se afla cu el, a spus: acesta este timp bine-plăcut (favorabil, prielnic), aceasta este ziua mântuirii. Deci el a plecat și a venit la împărat; și când a fost înștiințat (raportat) despre aceasta, a intrat la el cu

trei preoți și trei diaconi. Intrând, a spus: împărate! pacea și biruințele îți sunt trimise din cer (de către cer). – Împăratul l-a primit cu bucurie și i-a înfățișat toate, ce s-au întâmplat cu el, ce a fost spus și deschis lui. La terminarea (sfârșitul) povestirii sale, el a început a întreba: ce fel de dumnezei sunt aceștia Petru și Pavel, care l-au vizitat pentru vindecarea lui și care i-au deschis adăpostul lui Silvestru. Silvestru răspundea: ei nu sunt dumnezei, dar aleși robi și apostoli a lui Hristos, trimiși să povățuiască oamenii, ca ei crezând să moștenească mântuirea. Și când papa vorbea în așa mod împăratului, atunci prima întrebare a împăratului a fost: nu este oare o oarecare imagine a acestor apostoli, ca după pictură el să poată să cunoască, că acestea anume sunt acele fețe, pe care le-a văzut în descoperire (revelație), (Atunci sfântul Silvestru a trimis diaconul și a poruncit să-i aducă icoana apostolilor. Uitându-se la ea, împăratul începe să vorbească tare, că aceștia sunt anume aceia, pe care i-a văzut, și că nu se cuvine a amâna aceea, ce de Duhul Sfânt este deschis (descoperit) referitor la bazinul de apă, care, după cum și-a amintit, ei îi propuneau pentru vindecarea lui. Iată, imaginile sfinților, după cum este spus mai sus, de pe timpul celor mai timpurii începuturi ale credinței noastre au fost la toți creștinii; așa cum și grosolanii păgâni, examinând istoria picturală a dumnezeieștii scrieri, se întorceau de la cinstirea idolilor și statuilor demonice la adevărata lumină a creștinismului și la cinstirea dragostei lui Dumnezeu. Și renumitul părinte și propovăduitor, fericitul Grigorie, episcopul acestui apostolicesc pristol, spune, că icoanele sunt necesare pentru aceea, ca aceia, care nu știu scriptura, pe pereți să poată să citească aceea, ce nu pot să citească în cărți. Pentru aceasta anume vrednicii de laudă părinți și au decis să împodobească bisericile cu icoane și imagini pitorești (expresive) sfintele evenimente și fapte ale sfinților: și toți ortodocșii și preaevlavioșii împărați, toți preoții și evlavioșii slujitori ai lui Dumnezeu, și de asemenea toată lumea creștină, cu puterea primitei de către ei din primurile timpuri a tradiției de la sfinții părinți, păstrau icoanele și imaginile pitorești pentru evlavioasa (cucernica) dispoziție (așezare) și zdrobire a inimii și ortodox le cinsteau chiar până la timpurile străbunicului excelenței (luminăției) voastre. – Dar străbunicul vostru, după наушению șoptirea unor necuvioși, a dat jos aceste sfințite icoane și de atunci (din acel timp) a apărut o mare rătăcire în hotarele însăși Greciei și s-a revărsat o mare seducție (ispită) în toată lumea. Dar vai aceluia, prin care smintelile în toată lumea au intrat (Mat. 8:7?), după cum mărturisește însuși adevărul. Pentru aceasta preafericții întâii preoți (protopopii) romani acestui timp, stăpânul (episcopul) Grigore, și de asemenea și (alt) Grigore, cuprinși de mare mâhnire, implorau pe străbunicul vostru (dumneavoastră) de o preablândă evlavie și-l implorau cu puterea lui apostolică, ca el să se lase de la această nebulie și inovație și să restabilească icoanele la fostele locuri. Dar el în nici un fel (mod) nu se apleca (înclina, lăsa convins) la mântuitoarele lor rugăciuni (rugăminți). Apoi, stăpânii (episcopii) Zaharia, Ștefan, Pavel și iarăși Ștefan, înaintașii noștri, sfinții protopopi (întâii preoți), foarte des se adresau cu rugămintea de restabilire a aceluiași sfinte icoane la bunicul și tatăl prealuminăției (prealuminatei) blândeții voastre, și de asemenea și nimiciniția noastră de tot (foarte) smerit, dar permanent a rugat despre aceasta puterea voastră împărătească. Și acum mai stăruitor vă rugăm, așa cum noi, în puterea tradiției sfinților părinți și înaintașilor noștri, vrednicilor de slavă protopopilor (întâilor preoți), pictoral înfățișăm (reprezentăm) în biserici evenimentele sfințitei istorii, pentru evlavioasa dispoziție și pentru învățătura celor neexperimentați (lipsiți de experiență, novicilor), și punem în casa lui Dumnezeu sfințitul chip al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în forma Lui întrupată și omenească, și de asemenea a preasfintei Lui

Maici și sfinților apostoli, prooroci, mucenici și mărturisitori; așa și mult milostiva voastră putere împăratească să ajute la aceea, ca credința ortodoxă la fel să prospere și în țările grecești, ca, potrivit scripturii, să fie o turmă și un staul de oi (Ioan. 10:10?); pentru că sfințile icoane rămân pretutindeni, unde doar sunt creștini, și toți credincioșii le dau cinste. De la chipul (imaginea) vizibil mintea noastră, în zborul său duhovnicesc, se înalță la nevăzuta (invizibila) măreție a dumnezeirii, când Îl contemplează pe Domnul în trup, pe care Fiul lui Dumnezeu a binevoit să-l primească pentru mântuirea noastră. Acestui Mântuitor (Ispășitor) al nostru, care stă în ceruri, noi ne închinăm și-I dăm slavă cu duhul, așa cum este scris: Dumnezeu Duh este (Ioan 4:24). Pentru aceasta dumnezeirea pe Care noi o cinstim este spirituală (duhovnicească). Noi adorăm nu însuși icoanele după cum trîmbețază (răspândesc zvonuri) unii; să nu fie aceasta! Nu; dragostea noastră și năzuința (tendența) noastră – dragostea și năzuința către (spre) Dumnezeu și sfinții Lui. Păstrând curățenia credinței noastre, noi și icoanele, asemenea cum, și cărțile dumnezeieștii scripturi, le folosim pentru amintirea despre Acela, pe Care noi Îl cinstim. Creatorul nostru, Domnul și Dumnezeu, a creat omul din pământ (персти) după chipul și asemănarea Sa și l-a elucidat cu darul străvederii (vederii cu duhul), l-a înzestrat cu voie liberă. Și deja cel mai întâi (primar) om, cu dumnezeiască inspirație și în același timp cu a lui voie liberă, a dat nume deosebite (speciale) tuturor animalelor, și tuturor păsărilor cerești (cerului), și tuturor animalelor (fiarelor) pământești, și aceste nume au rămas cu ele pentru totdeauna. Asemenea (așijderea) și Abel, înflăcărat de Duhul dumnezeiesc, după propria binevoință a inimii, a adus Domnului daruri de la cei întâi născuți ai turmei sale. Despre el noi citim, că Dumnezeu a privit (luat aminte, s-a îngrijit) asupra lui Abel și darurile lui. Apoi și Noe, după terminarea potopului, prin suprema inspirație, singur după a lui bunăvoință și după sentimentul propriei ingeniozități a creat altarul Domnului și pe acest altar a adus Domnului jertfa arderii de tot de la toate animalele și păsările curate. Într-un chip asemănător și Avraam, după cum este scris, cu propria binevoință (bunăvoință), a creat altarul în cinstea și slava Dumnezeului ce i S-a arătat. La fel a procedat și Iacov, când, fugind de Isav fratele lui, în vis a văzut îngerii lui Dumnezeu, care se urcau la cer și coborau din cer pe scară, și din vârful scării pe Domnul Care i-a vorbit; suclându-se din somn, el imediat, după propria bunăvoință, a luat piatra, care a fost la el sub cap, *a pus-o stâlp* (monument), și *a turnat pe vârful ei untdelemn*, și a pus locului aceluia numele Betel, spunînd: *aceasta nu e alta fără numai casa lui Dumnezeu, aceasta e poarta cerului* (Fac. 28: 17 și 18). Și atotputernicul Dumnezeu nu S-a mâniat pe el pentru aceea, că el, după dorința și judecata lui, a înălțat această piatră, ca monument. Puțin mai departe în istoria Facerii se povestește, că Dumnezeu i-a spus: Eu sunt Dumnezeul Betelului, unde tu ai turnat untdelemn pe piatră și Mi-ai dat făgăduință. Iată, luminaților (străluciților) stăpâni (suverani), distinși (înalți) conducători! tot, ce doar se face din înțelegerea (priceperea) omenească întru slava lui Dumnezeu, nu trebuie să fie interzis; toate acestea cu desăvârșire sunt plăcute Creatorului (Ziditorului) nostru Domnului. Același Iacov a sărutat vârful toiagului fiului său Iosif și a făcut aceasta cu credință, după cum mărturisește despre aceasta fericitul Pavel în epistola către Evrei (11, 21); o astfel de cinste a acordat el nu toiagului, dar celui ce-l ținea. Așa și noi cu dragostea și devotamentul (atașamentul) către Domnul și sfinții Lui, reprezentând (înfățișînd) vrednicele de cinste a lor chipuri pe icoane, dăm cinste nu scândurilor și vopsirilor (culorilor, vopselelor, boielilor), dar acelora, în cinstea cărora ele sunt făcute. Citim de asemenea, că lui Moise i-a fost poruncit de către Domnul Dumnezeul nostru: *Și să faci chivotul din aur curat, lung de doi coți și jumătate:*

larg de un cot și jumătate și înalt tot de un cot și jumătate și doi heruvimi de aur, iar fețele lor erau îndreptate una către alta (Ieș. 21:10, 19 și 20?, Ieș. Cap. 37). Și puțin mai departe: Apoi să pui (capac) deasupra la chivot, iar în chivot să pui legea ce îți voi da, acolo, Mă voi descoperi ție și îți voi grăi de toate (Ieș. 25:21 și 22), adică din capac, între cei doi heruvimi de deasupra chivotului legii. A fost poruncit de asemenea, ca heruvimii pe perdea și pe învelișul скинии să fie din materie țesută (textilă) de diferite culori. Preblânzilor stăpâni (suverani) și măreți conducători! se cuvine a atrage atenția la aceea, că atotputernicul Domn al nostru, pentru mântuirea poporului Său, a binevoit a vorbi către El prin intermediul acestor heruvimi făcuți de mână. – Pentru aceasta fără îndoială (nu este îndoială, nedumerire), că tot, ce doar este așezat (instalat) în bisericile lui Dumnezeu întru slava și cinstea Lui, aceasta tot sfânt și trebuie să fie cinstit (apreciat). Se cuvine de asemenea, pentru convingerea necredincioșilor și corectarea înșelaților, să adăugăm și aceea, că Dumnezeu a poruncit robului Său Moise, spunând: (în cartea Numeri așa se spune referitor la molipsirea (contaminarea, infecția) ce a lovit evreii) fă-ți un șarpe, și-l pune pe un stâlp: *și de va mușca șarpele pe vreun om, tot cel mușcat care se va uita la el va trăi. Și a făcut Moise un șarpe de aramă și l-a pus pe un stâlp; și când un șarpe mușca vreun om, acesta privea la șarpele cel de aramă și trăia* (Num. 21, 8 și 9). O cum vorbesc aiurea (spun nerozii) înverșunații împotriva credinței creștine, când afirmă, că nu se cuvine a da cinste și respect (venerație) icoanelor, pe care este reprezentant chipul Mântuitorului și a Mamei Lui (Sale) sau chipurile sfinților, pe bărbăția (vitejia) cărora se menține lumea și neamul omenesc primește mântuire. Noi credem, că poporul israelit, în timpul privirii la șarpele de aramă, se eliberează de nenorocirea (necazul) ce li s-a petrecut (i-a ajuns, s-a întâmplat). Oare, privind la chipul lui Hristos Domnul nostru și la sfinți, și cinstindu-i, noi ne vom îndoii de mântuire? Nu vom acorda compătimire (compasiune) unei astfel de nebune nechibzuieli. Vom urma tradiției (predaniei) adevărate și sub nici un pretext (motiv) nu ne vom abate de la învățătura ei. Citim de asemenea, că și Solomon Împăratul în biserica zidită de el a făcut heruvimii întru slava lui Dumnezeu, și de asemenea a pictat (colorat) biserica cu diferite culori. Pentru aceasta noi și toți ortodocșii, pentru proslăvirea credinței noastre și pentru înfrumusețarea casei lui Dumnezeu, ne folosim de diversitatea (multitudinea) culorilor și-o împodobim cu imagini pictorale (pitoarești). Proorocul Isaia, proorocind, a spus: *în ziua aceea, va fi un jertfelnic în mijlocul pământului Egiptului și un stâlp de pomenire la hotarul lui, pentru Domnul. Acesta va fi un semn și o mărturie pentru Domnul Savaot în pământul Egiptului: când vor striga către Domnul în strâmtorările lor, atunci El le va trimite un mântuitor și un răzbunător care-i va mântui* (Is. 19:19 și 20). Și slăvitul între prooroci David proslăvește, spunând: *laudă și frumusețe este înaintea Lui* (Ps. 95, 6). Și-n alt loc: *Doamne, iubit-am bunăcuviința casei Tale și locul locașului slavei Tale* (Ps. 25:8). Vestind venirea (apariția) Mântuitorului (Ispășitorului) nostru și întruparea Fiului lui Dumnezeu, el într-un mod convingător poruncește să se închine feței Lui, în amintirea întrupării și proniei Lui, spunând: *fața Ta, Doamne, voi căuta* (Ps. 26:8), și mai departe: *feței Tale se vor ruga mai-marii poporului* (Ps. 44:14) și iarăși: *s-a însemnat peste noi lumina feței Tale, Doamne* (Ps. 4:6). Pentru aceasta și fericitul Augustin, celebrul (renumitul) părinte și minunatul învățător, în învățăturile sale spune: „ce este aceasta chipul lui Dumnezeu, cum nu fața lui Dumnezeu, cu care este însemnat (marcat) poporul lui Dumnezeu”? Și sfântul Grigorie, episcopul Niceii, în cuvântul, scris despre Avraam, printre altele spune așa: „adesea am văzut eu imagini pictorale a acestei suferințe, și niciodată nu treceam fără lacrimi pe lângă această priveliște, așa de viu arta această istorie o

prezintă privirii (văzului)”. Locul din tâlcuirea lui la „Cantarea Cântărilor”, unde el în scris învață: „în arta pictorală o oarecare substanță cu diferite (variate) culori îndeplinește (împlinește) asemănarea viului, dar cine privește (se uită) la o imagine, artificial pictată cu culori, acela nu se oprește la evaluarea compozițiilor (componentelor) colorate puse pe imagine, atrage atenția doar la aceea, ce pictorul a prezentat cu culorile”. În scrisoarea sfântului Vasile, trimisă către Iulian apostatul, se spune: „mărturisesc credința noastră creștină neîntinată așa, cum noi am moștenit-o de la Dumnezeu, și cred în Unul Dumnezeu atotțiitorul, Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul, Dumnezeu Duhul Sfânt; în aceste trei Fețe mă închin și dau cinste Unuia Dumnezeu; mărturisesc de asemenea și pronia întrupării Fiului lui Dumnezeu; pe sfânta Maria, care L-a născut după trup, o mărturisesc Născătoare de Dumnezeu. Accept și pe sfinții apostoli, prooroci și mucenici, care înalță rugăciuni spre Dumnezeu (și cred), că după cererea (intervenția) lor iubitorul de oameni Dumnezeu își revarsă mila Sa asupra mea și dăruiește lăsarea păcatelor. Pentru aceasta cinstesc și imaginile lor pe icoane și deschis mă închin lor; pentru că aceasta este predat de sfinții apostoli și nu trebuie să fie interzis. Pentru aceasta în toate bisericile lor noi reprezentăm (descriem) istoria lor”. Din a lui-și discuții (dezbateri, discursuri) la ziua sfinților patruzeci de mucenici: „aflați în luptele vitejiei (gloriei) adesea reprezentau și istoriografii și pictorii, unii împodobindu-le (înfrumusețându-le) cu cuvântul, iar alții desenând (schițând) pe imagini; iar cu aceasta aceia și alții pe mulți i-au provocat la bărbăție. Ce cuvântul narativ transmite prin auz, aceea pictura arată tăcut prin imitare (imitație)”. Din discursurile sfântului Ioan, arhiepiscopul Constantinopolului, Gură de Aur, la pilda despre sămânță: „dacă tu ai fi înjurat (insultat) asupra hainei împărătești, atunci anume cu aceea nu ai fi făcut tu jignire (ofensă) aceluia, care o îmbracă? Oare tu nu știi, că dacă cineva necinstește imaginea împărătească, anume cu aceea pricinuieste jignire însuși împăratului, însuși prototipului și dregătoriei (demintății, rangului) lui? Oare tu nu știi, că acela care vorbește de rău (clevetește, bârfește) imaginea, compusă din lemn și vopsele, acela este judecat nu pentru aceea, că obraznic s-a comportat (raportat) cu obiectul neînsuflețit, dar pentru aceea, că el s-a ridicat (răsculat) împotriva Împăratului? El a pricinuit o dublă jignire Împăratului”. Și iarăși din discursurile aceluiași părinte la a cincea zi după Paști: „Totul este creat pentru slava lui Dumnezeu și folosul nostru: norii pentru aceea, ca să producă ploaie; pământul pentru aceea, ca să aducă roade; marea slujește corăbierilor (navigatorilor) și nu simte invidie. Tot slujește omului sau, mai bine zis, chipului lui Dumnezeu. Când aduc în orașe portretele și imaginile împărătești și spre întâlnirea lor ies judecătorii și poporul simplu și le dau lor cinste; atunci ei dau cinste nu scândurii sau imaginii, acoperită cu ceară, dar Împăratului. Ași și creația dă cinste nu chipului omenesc, dar cinstește însuși cerescul chip”. Vom arăta (indica) de asemenea și la cuvintele sfântului Chiril din tâlcuirile lui la evanghelia lui Matei: „credința reprezintă Cuvântul, care este chipul lui Dumnezeu, și de asemenea și aceea, cum este adusă de El jertfa mântuitoare lui Dumnezeu pentru viața noastră, cum El S-a îmbrăcat (înfășurat), asemenea nouă, cu trup și S-a făcut om”. Tot el puțin mai departe: „necesitatea chipurilor ne demonstrează nouă pildele, care prin intermediul expresiilor metaforice, de exemplu, „ochii” sau „pipăitul”, transmit esența aceluia, ce de către ei se subînțelege (înțelege) și ce nu se vede se contemplează (meditează) cu gândul”. Din cuvântul sfântului Atanasie, episcopul Alexandriei, „despre întruparea Domnului” (despre întruparea lui Dumnezeu-Cuvântul), care începe cu cuvintele: „În cuvântul precedent (anterior), din multe am luat nu multe (puține), dar în măsură suficientă, noi am gândit (cugetat)”... În acest cuvânt el vorbește mai departe: „întrucât chipul pictat

pe lemn s-a făcut nevăzut de necurăția exterioară, atunci a fost necesar iarăși să vină Acela, a Cui este acest chip, ca pe aceeași substanță să se poată de reînnoit (restaurat) imaginea; căci pentru chipul reprezentat și însuși substanța (materialul), pe care este pictat, nu se aruncă, dar se restaurează chipul de pe ea”, ș.a. De asemenea (tot așa) din capitolul al noulea din cartea a treia a fericitului Ambrozio către Împăratul Grațian: „când noi cinstim dumnezeirea și trupul, oare nu-L împărțim (divizăm) pe Hristos? sau când în El cinstim și chipul lui Dumnezeu și crucea, atunci oare nu-L divizăm? Să nu fie”. Din sfântul Epifanie, episcopul Constanției Ciprului: „oare atunci când Împăratul are portret, atunci sunt deja doi Împărați? Sigur nu! Împăratul este unul și prin existența portretului”. Din cuvântul sfântului Ștefan, episcopul Bostrului, despre icoanele sfinților: „iar referitor la icoanele sfinților mărturisim, că ele, ca și orice lucru în numele lui Dumnezeu, - este lucru bun și sfânt, pentru că alt lucru este icoana și alt lucru este idolul sau statuia. Când Dumnezeu l-a alcătuit (format) pe Adam, adică l-a creat, atunci a spus: *să facem om după chipul și după asemănarea Noastră* (Fac. 1:26). Și a făcut El omul după chipul lui Dumnezeu. Și deci cum (ce)? Așa cum omul este chipul lui Dumnezeu; atunci el este idol? el este obiectul idolatriei și necuviinței? Să nu fie. Dacă Adam ar fi fost chipul demonilor, atunci el ar fi fost asuprit (năpăstuit); dar așa cum el este chipul lui Dumnezeu, atunci este vrednic de acceptare (primire) și respect (admirație). Orice imagine, făcută în numele Domnului, sau îngerilor, sau proorocilor, sau apostolilor, sau mucenicilor, sau dreptilor – este sfântă; pentru că închinarea nu se dă lemnului, dar aceluia, care este privit (contemplat) pe lemn și ce se amintește. Noi toți cinstim șefii (comandanții) și cu dragoste îi acceptăm, chiar dacă eu sunt păcătoși. Pentru ce dar nu trebuie noi să cinstim pe sfinții robi ai lui Dumnezeu?

Pentru ce sa nu facem icoane în amintirea lor, astfel încât să nu cada prada uitării? Dar tu spui că Dumnezeu Însuși a oprit inchinarea la “chip cioplit” (lucrul facut de mana). Spune-mi dar, iudeule, ce lucru este pe pământ nefăcut de mâna – inca de la facerea lumii? Ce? Nu cumva civotul lui Dumnezeu facut din lemnul lui **Sefim**? Oare nu cu mainile este făcut? Și jertfelnicul, si curatitorul, si stamna, unde se tinea mana, masa, svesnicul, cortul dinlauntru si dinafara, oare acestea toate nu sunt facute de mana omeneasca, cand pe toate le-a facut Solomon? –De ce dar lucrul facut de mana omeneasca se numeste Sfanta Sfintelor? Ce asadar? Heruvimii si Cei cu cate sase aripi care sunt pusi in jurul Jertfelnicului nu au acestea chipuri ale ingerilor? Dar in acelasi timp nu sunt oare facute de mana omeneasca? Pentru ce dar acestea nu sunt aruncate deoparte? Intrucat acestea sunt facute dupa porunca lui Dumnezeu, inseamna ca sunt si sfinte. Chipurile paganesti inasa, fiind inchipuiri ale demonilor, au fost judecate de Dumnezeu si aruncate afara. Noi, dar, pentru pomenirea Sfintilor, le facem icoane; facem icoane lui Avraam, Moise, Ilie, Isaia, Zaharia si altor prooroci, apostolilor si sfintilor mucenici care pentru Hristos s-au jertfit si au murit, astfel incat oricine, vazandu-i in icoane, sa-si aminteasca de ei si sa preaslaveasca pe Dumnezeu, care i-a proslavit pe ei. Lor trebuie sa le dam cinste si inchinare. Sa-i cinstim cautand la cele ce li se cuvin. Ca ravnind lor, tot omul sa se sileasca intru savarsirea faptelor lor. De aceea, in ce altceva consta inchinarea daca nu intru a ne inchina, precum si noi pacatosii ne plecam unul altuia din draoste si pretuire reciproca?

Asa si chipului lui Dumnezeu ne inchinam si il preaslavim stand cu frica inaintea lui, pentruca este asemanaea Lui, insusi Domnul sta zugravit pe el. Deaceea oamenii binecinstitori si binefaptuitori, pomenitori ai sfintilor, nu

impiedica savarsirea binelui fata de ceilalti si nu rad de cei care cinstesc pe sfintii lui Dumnezeu si ii pomenesc pe ei, iar pentru aceasta ei primesc multa plata.

Cat priveste pe necinstitori, ei vor trebui sa dea raspuns pentru cugetele lor netrebnice, intrucat au rastalmacit adevarul si s-au indepartat de Dumnezeu. Icoanele se zugravesc intru pomenirea sfintilor, carora le dam cinste si inchinaciune ca unor robi ai lui Dumnezeu, osardnici rugatori si mijlocitori pentru noi inaintea Lui, iar pomenirea binefacerilor si a multumi Domnului pentru ele, este socoteala dreptatii.

Din cuvintele fericitului Ieronim presviter ierusalimitean: „cum a binevoit Dumnezeu sa dea evreilor tablele pe care Moise le facuse din piatra si doi heruvimi de aur, in timp ce celelalte popoare se inchinau chipurilor cioplite; asa si noua crestinilor El ne-a dat crucea si reprezentarile faptelor sfinte, pentru inchinaciune si zidire.”

Asadar, preasfintiti parinti si fii de pace iubitori, am urmarit pe scurt aceste mărturii mai sus pomenite ale sfinților părinți. Dar si istoria de Dumnezeu insuflatei Scripturi a Legii celei Vechi si Noi, deasemenea sta marturie faptului ca trebuie sa urmam randuiala cinstirii de Dumnezeu; pentru că toate acestea s-au asezat in biserici, dupa porunca dumnezeiasca, spre slava lui Dumnezeu și spre amintirea vrednicelor de pomenire fapte, conform tradiției sfintilor părinți. Cat priveste sfintele icoane si reprezentarile iconografice ale unor momente sacre, noi cu toata smerenia si cu inima curata ne-am straduit sa explicam De Dumnezeu intaritei Domniei Voastre in aceasta epistola.

Ne-am silit sa aducem la cunostinta Preabinecuvantatei Voastre Stapanii, in chip grabnic, marturii din Parinti vrednici de cinstire, care au randuit sfintele icoane. Cu profunda dragoste implor pe Blandetea Voasta, ca

si cand as sta inaintea voastra ingenuncheat cazand la picioarele voastre va indemn si va rog cu osardie: porunciti sa fie readuse icoanele in imparatescul si de Dumnezeu pazitul vostru oras si in alte parti ale Greciei, sa fie restabilite si intarite in chipul de mai inainte. Pastrati predania preasfintei si preasfintitei noastre Biserici si respingeti viclesugul necinstitorilor eretici, astfel incat Biserica noastra Sfanta Catoliceasca si Apostoleasca Romana sa va primeasca in bratele sale. Daca insa pentru nebunia si necredinta ereticilor, nu este cu putinta restabilirea sfintelor si vrednicilor de cinstire icoane, nici intarirea imporantei lor deodinioara fara hotarare soborniceasca, si daca Preasfanta si Imparateasca voastra Stapanire doreste sa invite pe preotii nostri, asa cum se spune in subordinea voastra imparateasca, atunci intai sa fie blestemat in prezenta solilor nostri acel sobor mincinos care fara incuviintarea prestolului apostolic, in mod nelegiuit, necinstit si necugetat, impotriva predaniilor sfintilor si vrednicilor cinstire Parinti, s-a adunat pentru problema sfintelor icoane; apoi, conform vechiului obicei, Binecinstitoarea si preablanda Domnia voastra, impreuna cu Prea-augusta imparateasa, mama luminatiei voastre si cu patriarhul aceluia oras domnesc de asemenea cu tot senatul care a depus juramant sfant, binevoieste sa ne trimita instiintare cu juramant, precum ca nu aveti partasie cu niciuna dintre parti ci dimpotrivă, tratați toate părțile în mod egal, că nu veți permite in nici un caz ca trimisilor nostri sa le si se intample vreo nenorocire, ci sa-i primiti cu cinste si vrednic onor. - Si daca amandoi vor fi de acord (cu Soborul/ Sinodul) atunci e bine; iar daca vor fi cu totul impotriva, atunci sa va ingrijiti sa-i trimiteti inapoi cu omenie deplina, pentruca niciodata cei trimisi catre voi, vestiti fiind prin ravna lor pentru credinta si sfintele icoane, binecinstitori soti si robi ai lui Dumnezeu, nu au fost trimisi la siliri (in exil) si (acolo) sa-și fi încheiat viața din lumea aceasta pentru mărturisirea lor bună.

In continuare rugam Binecinstitoarea si de Dumnezeu incununata Stapania Voastra pentru urmatoarele: daca va straduiti sa tineti dreapta credinta ortodoxa a sfintei Biserici catolicesti a Romei; atunci binevoiti sa intoarceti deplin mostenirea Sf. Petru, intaiul intre apostoli si ocrotitorul vostru, cedata noua de catre imparatii drept-slavitori sau de catre alti credinciosi crestini, pentru impodobirea aceleiasi Biserici a lui Dumnezeu si pentru hrana saracilor. Apoi, sa fie redat in mod canonic sfintei noastre Biserici Romane si dreptul de a hirotoni (посвящения) arhiepiscopi si episcopi, ce se afla in limitele eparhiei noastre, ca in nici un chip sa nu-si faca loc intre preoti discordia in locul intelegerii, precum este exprimat si in dispozitia Luminatiei Voastre: fie sa se dezradacineze toata neghina si samanta raului si sa se plineasca cuvantul Domnului si Mantuitorului nostru Iisus Hristos: *“portile iadului nu o vor birui pe Ea”* si iarasi *“tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea... Și îți voi da cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri.”* (Matei, 16,18-19)

Scaunul Sf Petru, pe toata intinderea pamantului se bucura de intaietate (primat) si este intarit (instituita) prin a fi capul tuturor Bisericilor lui Dumnezeu. Asa cum Sf Ap. Petru, dupa porunca Domnului el insusi conducea Biserica; asa si in continuare (prin succesorii sai) intotdeauna a pastrat si pastreaza primatul. Aceasta porunca referitoare la Biserica universala (Ecumenica), nu trebuie sa se refere (nominal) mai mult la nici unul dintre scaunele patriarhale decat la primul, ficare sinod intarind prin puterea sa si pastrand incercata supunere. Am fost surprinși când am descoperit că în decretul voastre imperiale, date despre patriarhul orașului imperial, adică despre Tarasie, el este deasemenea numit universal (ecumenic). Nu știm, prin ignoranță oare, ori prin sfatuirea unor schismatici și eretici, s-a scris aceasta?

Cerem dar cu convingere Milostiva voastra Stapanie imparateasca, ca niciodată în niciuna din scrierile sale sa nu se iscaleasca ca - universal; pentru că, in mod vadit, acest lucru contravine sfintelor canoane și tradiției Sfintilor Părinți.

Celui ce se situiaza pe al doilea nivel nu-i este cu putinta sa poarte acest titlul, decat doar in puterea autoritatii Bisericii noastre Catolicești si Apostolești. Deaceea, daca se numeste universal in pofida vointei mai sus statatoarei Sfintei Biserici Romane, care este capul tuturor Bisericilor Domnului, atunci in mod evident el se arata pe sine însusi eretic si calcator al Sfintelor Sinoade pentru că dacă este universal, înseamnă că el recunoaște pentru el însusi aceeași superioritate ecleziastică ca și Scaunul nostru; ceea ce va parea ciudat tuturor drept- credincioșilor creștini; pentru că Înșuși Răscumpărătorul lumii a randuit primatul și puterea asupra întregii lumi sfantului apostol Petru, iar prin acesta, noua netrebnicilor ca si urmasi. Biserica Romana Catoliceasca și Apostolică încă mai păstrează și va păstra întotdeauna primatul și puterea stapanirii. Prin urmare, dacă cineva îl numește ecumenic sau își dă consimțământul (ceea ce nu credem); apoi sa cunoasca că este străin credinței ortodoxe și apostat de la Sfânta noastră Biserică Catoliceasca și Apostolicească. Da, și însuși Tarasie, patriarhul orașului împăratesc, ne-a trimis o epistola sinodala, îndeplinind obiceiul vechi. Primind-o si in acelasi ceas cercetandu-o, am fost bucurosi de mărturisirea lui de credință ca fiind adevarata, precum si a dogmelor celor 6 Sinoade Ecumenice, si cele despre incinstirea icoanelor; dar, iarasi, am fost profund supărati și întristati de faptul că, fiind ales dintre laici și luat din dregatorie, el a fost brusc ridicat la nivelul de patriarhat, și contrar randuiei sfintelor canoane a fost făcut patriarh. Și – este rusinos să spunem, dar e greu si sa tăcem - cei care până în prezent trebuiau să fie sub îndrumare si care trebuiau

invatati, fara sa roșeasca se afla in postura de invatatori, nu se tem și nu se rusineaza să-și asume povatuirea sufletelor, în timp ce acestora le este cu totul necunoscuta datoria povaturii; pentru că ei nu stiu nici măcar incotro ar trebui să se indrepte ei înșiși. În măsura acest lucru este nedrept și cu totul neînțelept, incat poate fi judecat si dupa randuiala mireneasca: Oare conducatorii militari aleg un om ne-experimentat ca sa poarte greutatile? Ce fel de povatuitori ai sufletelor pot fi cei care, cu grabă prematură, doresc să atingă înălțimea episcopatului? Sa va fi gandit macar la această comparație a lucrurilor și sa va fi abtinut de la asumarea unor greutati neincercate; pentru ce vor învăța cei care ei înșiși nu au fost învățați? Prin urmare, cuasezare canonică este randuit ca în nici un chip din cinul mirenesc sa nu se intre brusc în preoție. Și dacă nu ar fi fost participarea lui Tarasie la restabilirea sfintelor icoane, ceea ce mărturisește credința lui; atunci noi nu am fi putut sa dam în nici un caz consimțământul pentru alegerea lui. Așadar vă rugam pe voi, De-Dumnezeu incununatilor Domni Prea-mari și Luminati Împarati, și iarasi plecand genunchii va imploram De-Dumnezeu Intarita Milostivirea Voastra și pe Dumnezeu cel atotputernic, care a poruncit să domniti și a binevoit sa urcati pe treapta de sus a stapanirii, imploram Domnia voastra: Binevoitor plecati preamilostiva voastră ureche către preasmerita noastră cerere și restabiliți in forma anterioară preasfintele icoane, pentru ca toți creștinii din întreaga lume să se veseleasca și să se bucure cu bucurie mare. – Atunci când această ispită rea si înșelătoare care s-a strecurat in diferite părți ale Greciei, va fi nimicită, și, cu voia lui Dumnezeu, preasfintele icoane vor fi repuse spre cinstire ca si mainainte, atunci o mare bucurie se va revarsa în tot pământul, și din acel moment, cu mijlocirea și sub ocrotirea Sf. Petru, mai-marele Apostolilor, va veți afla sub cununa biruitorilor, si veți stapani asupra neamurilor pagânești (barbare), - precum si fiul si impreună-parintele nostru

duhovnicesc, Carol – regele francilor și al longobarzilor și al Romei patriciene, supunându-se și ascultând în toate sfaturilor noastre, a supus sub picioarele sale, toate neamurile barbare (necredincioase), care se află în apus, le-a cucerit și le-a alipit regatului său. Conducându-l de o dragoste aparte, el, după luptele sale grele, nu a încetat niciodată să daruiască aceleiași Biserici a apostolului lui Dumnezeu, fie o provincie, fie un oraș, fie alte teritorii; deasemenea și moștenirea Sf. Petru, care fusese luată cu forță de către stricatorii de credință longobarzi (lombarzi). Prin curajul lui el a redat apostolului lui Dumnezeu ceea ce îi aparținea de drept. Dar, pe lângă aceasta, a jertfit neîncetat aur și argint pentru împodobirea bisericilor și hrănirea săracilor; de aceea amintirea împărăției sale va dainui în veacul veacului. – Prin urmare, iubind în deosebi și prețuind de Dumnezeu daruita Stăpania Voastră, vă cerem cu sârguință să primiți cu căldură și bunăvoință acestor mesageri și trimiși ai noștri, adică Petru, preaiubitul nostru arhipresviter și Letra, abate și presviter al vrednicei de cinstire mănăstiri a Sfântul Sava. Prealuminata milă a Domniei Voastre să randuiască și reîntoarcerea lor în siguranță și bunăstare, astfel încât, aflând de la ei despre credința voastră ortodoxă și văzându-i bucuroși de atitudinea voastră, să ne grăbim a aduce pre-mare mulțumire Domnului nostru Dumnezeu, cerând cu umilință Dumnezeiestii mile să dăruiască bucurie negraită Luminăției Voastre și așa împreună cu proorocul rîgînd: *“Doamne, mîntuiește pe împăratul și ne auzi pe noi, în orice zi Te vom chema”* (Psalmi, 19,10). Inșisi Ziditorul Stăpânul tuturor Domnul Dumnezeul nostru, în grija caruia se află toate împărățiile lumii, *„prin care domnesc împărații și cei puternici scriu dreptatea”* (Pilde Sol. 8,15), cu blîndețe căutând spre toate, cât privește evlavia, să binevoiască trezirea în inima Domniei Voastre a atenției spre smerita noastră rugăminte și hotărâre de a restabili presfintele icoane în cinstirea de mai-nainte, și cu mijlocirea întâilor între apostoli Petru

si Pavel, să vă daruiască ani multi, fericiți si plini de izbânde. Să vă învrednicească, împreună cu toată curtea împărătească, să aveți sănătate trupească și mântuire duhovnicească. In ce chip v-a dăruit putere stapânitoare pe pământ așa să dobândiți si cereasca Impărăție în vecii nesfârșiți. S-a dat în a 7-a zi a lui noiembrie calend, indictionul nouă."

.